

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

HBO-BACHELOR

BACHELOR OF SCIENCE IN OSTEOPATHIE

Thim van der Laan B.V.

ADVIESRAPPORT

26 APRIL 2023

Inhoud

1	Procedure NVAO	3
2	Nieuwe opleiding	4
	2.1 Algemene gegevens	4
	2.2 Profiel	4
	2.3 Panel	4
3	Oordeel	5
4	Sterke punten	6
5	Aanbevelingen	7
6	Beoordeling	8
	6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	8
	6.2 Standaard 2: Programma: oriëntatie	9
	6.3 Standaard 3: Programma: inhoud	10
	6.4 Standaard 4: Programma: leeromgeving	10
	6.5 Standaard 5: Instroom	11
	6.6 Standaard 6: Personeel	12
	6.7 Standaard 7: Voorzieningen	13
	6.8 Standaard 8: Begeleiding	13
	6.9 Standaard 9: Kwaliteitszorg	14
	6.10 Standaard 10: Toetsing	15
	6.11 Graad en CROHO-onderdeel	16

1 Procedure NVAO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de uitgebreide toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	Thim van der Laan B.V.
Opleiding	hbo-bachelor Bachelor of Science in Osteopathie
Varianten	voltijd: ja; deeltijd: nee; dual: nee
Graad	Bachelor of Science
Afstudeerrichtingen	niet van toepassing
Locaties	Nieuwegein
Studieomvang	240 EC ²
CROHO³-onderdeel	Gezondheidszorg

2.2 Profiel

De hbo-bachelor Bachelor of Science in Osteopathie van de hogeschool THIM (Thim van der Laan B.V.) wil studenten competentiegericht opleiden om het beroep van osteopaat uit te oefenen. Afgestudeerden beschikken over de professionele, onderzoekende en ondernemende vaardigheden die ze nodig hebben om hun eigen praktijk te openen. Het programma bereidt hen daarop voor met behulp van complexe leertaken die dicht bij de beroepspraktijk staan. De opleiding is ontwikkeld in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers uit het beroepenveld om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de behoeften van de beroepsgroep en de patiënt.

Het curriculum beslaat 4 jaar of 8 semesters waarin telkens een thema centraal staat. In jaar 1 en 2 komen de volgende 4 thema's (lichaamsregio's) aan bod: extremiteiten; wervelkolom, bekken en ribben; viscera pelvis, abdomen en thorax; cranium, sternum en viscera hals. Elk van deze thema's bestaat uit 6 modules van 3 weken. In jaar 3 integreren studenten de competenties uit de eerste twee jaar met behulp van een wekelijks wisselende casus (thema 5) en volgen ze verdiepende en verbredende minoren (thema 6). In jaar 4 (thema's 7 en 8) lopen de studenten twee stages (met bijbehorende terugkomdagen) en werken ze aan hun afstudeerportfolio.

2.3 Panel

Drs. Agnes van der Linden (voorzitter), Onderwijskundig adviseur bij de faculteit Management & Organisatie van de Haagse Hogeschool;

Drs. Patrick Rodrigus (lid), osteopaat en docent aan de International Academy of Osteopathy in Gent (België);

Ton Kouwenberg (lid), osteopaat en voormalig voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie (NVO);

Koen Wijsman MSc (student-lid), MSc Health Care Management, Erasmus University Rotterdam en student MSc Geneeskunde, Universiteit Leiden.

Ondersteuning

Dr. Koen Rymenants (secretaris);

Tinka Thede, MSc (NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator).

Locatiebezoek

Nieuwegein, 23 maart 2023.

² European Credits.

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs.

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van de hbo-bachelor Bachelor of Science in Osteopathie van de hogeschool THIM (Thim van der Laan B.V.). De opleiding voldoet aan alle standaarden van het NVAO-kader voor de uitgebreide toetsing.

De opleiding wil osteopaten opleiden vanuit een wetenschappelijk onderbouwde en praktijkgerichte benadering. Het beroepscompetentieprofiel van de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie (NVO) is daarbij de rode draad. Op die manier zijn de kennis, vaardigheden en attitudes die de opleiding wil overbrengen optimaal afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld. Behalve aan het Nederlandse beroepscompetentieprofiel is de opleiding getoetst aan de verwachtingen van het internationale beroepenveld en vakgebied. Ook in de toekomst zullen opleiding en beroepenveld elkaar wederzijds van feedback voorzien, onder meer via de werkveldcommissie. Het panel beveelt de opleiding aan om de connectie te stimuleren tussen studenten en een beroepsvereniging, bijvoorbeeld via student-lidmaatschappen.

De opleiding besteedt ruime aandacht aan medische kennis en aan osteopathische beroepsvaardigheden. Daarnaast komen competenties aan bod op het gebied van onderzoek en wetenschap, psychologie en communicatie, management, organisatie en ondernemerschap. Een sterk punt vindt het panel met name de leerlijn rond onderzoekend vermogen die de opleiding heeft uitgewerkt in samenwerking met de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Osteopathie (SWOO). De opleiding wil de studenten bewustmaken van het belang van een kritische houding en leren hoe ze hun handelen als zorgprofessional met wetenschappelijke kennis kunnen onderbouwen.

De opleiding kent een sterke focus op integratie van verschillende onderdelen van de osteopathiepraktijk. De complexe leertaken die de studenten vanaf het begin van de opleiding uitvoeren, staan dicht bij de latere beroepspraktijk. De integrale, holistische aanpak van de opleiding is gebaseerd op het geleidelijk integreren van competenties en het aanbieden van leertaken die gaandeweg complexer worden. Herhaling is daardoor een belangrijk onderdeel van de didactische aanpak. Het panel waardeert dat en ziet de noodzaak ervan, maar beveelt de opleiding ook aan te blijven waken over de studeerbaarheid van het programma, met het oog op de vele herhalingsactiviteiten, feedbackmomenten en toetsen.

De opleiding maakt gebruik van casussen en simulatiepatiënten om de studenten een authentieke leeromgeving te bieden. Het panel stelt evenwel vast dat studenten pas vrij laat in het programma – als deel van hun stages – intensief met echte patiënten in contact komen. Het panel beveelt de opleiding aan om vanaf het begin van het programma voldoende aandacht te besteden aan het contact tussen studenten en patiënten en aan het perspectief van de patiënt. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door te werken met patiëntdemonstraties.

Het panel stelde vast dat het docententeam enthousiast is, betrokken en vakdeskundig. De onderwijskundige professionalisering blijft wel een punt van aandacht. Het panel beveelt de opleiding aan om voldoende nieuwe docenten te werven. Zo kan het docententeam niet alleen inhoudelijk, maar ook qua omvang meegroeien met de opleiding.

Standaard	Oordeel
1. Beoogde leerresultaten	voldoet
2. Programma: oriëntatie	voldoet
3. Programma: inhoud	voldoet
4. Programma: leeromgeving	voldoet
5. Instroom	voldoet
6. Personeel	voldoet
7. Voorzieningen	voldoet
8. Begeleiding	voldoet
9. Kwaliteitszorg	voldoet
10. Toetsing	voldoet
<i>Eindoordeel</i>	<i>positief</i>

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Gedragenheid door het beroepenveld – De kennis, vaardigheden en attitudes die de opleiding wil overbrengen zijn optimaal afgestemd op de verwachtingen van het Nederlandse en internationale beroepenveld, waarmee de opleiding een intensieve wisselwerking onderhoudt.
2. Leerlijn onderzoekend vermogen – De opleiding bevat een leerlijn rond onderzoekend vermogen die sterk uitgewerkt is in samenwerking met de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Osteopathie (SWOO). Die leerlijn zal afgestudeerde bachelors in staat stellen om hun handelen als zorgprofessional met wetenschappelijke kennis te onderbouwen.
3. Opbouw programma – Het programma vertoont grote samenhang en is helder opgebouwd. Het geeft studenten houvast om te werken aan leertaken die gaandeweg complexer worden en steeds dichterbij de beroepspraktijk staan.
4. Docententeam – Het docententeam is vakinhoudelijk en didactisch deskundig, werkt voortdurend aan kwaliteitsverbetering en toont zich enthousiast en betrokken.
5. Scholing van stagebegeleiders – De opleiding stelt scholing van de stagebegeleiders op locatie als eis aan stageadressen. Zo bevordert de opleiding de kwaliteit van de begeleiding en komt ze tegemoet aan een behoefte van het beroepenveld.
6. Oriëntatie op doorstroommogelijkheden – De opleiding geeft afgestudeerde bachelors zicht op mogelijkheden om door te stromen naar een masteropleiding binnen haar internationale netwerk.
7. Benchmark afstudeerportfolio – De opleiding heeft nu al nagedacht over mogelijkheden om een benchmark van het afstudeerportfolio uit te voeren met internationale osteopathie-opleidingen.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Betrokkenheid van studenten bij een beroepsvereniging – Stimuleer als opleiding de connectie tussen studenten en een beroepsvereniging, bijvoorbeeld door middel van student-lidmaatschappen.
2. Studeerbaarheid – Blijf waken over de studeerbaarheid van het programma, met het oog op de vele herhalingsactiviteiten, feedbackmomenten en toetsen.
3. Aandacht voor patiëntenperspectief – Zorg dat studenten vroeg in het programma in contact komen met echte patiënten en besteed voldoende aandacht aan het perspectief van de patiënt, bijvoorbeeld door middel van patiëntendemonstraties.
4. Uitbreiding docententeam – Werk voldoende nieuwe docenten, zodat het docententeam zowel inhoudelijk als qua omvang kan meegroeien met de opleiding.
5. Extern lid examencommissie – Zorg tijdig voor een extern lid van de examencommissie, zodat de commissie haar wettelijke bevoegdheid kan uitoefenen.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Niveau en oriëntatie

Het opleidingsprofiel in het informatiedossier geeft volgens het panel helder aan hoe de beoogde leerresultaten aansluiten bij het bachelorniveau zoals omschreven in het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF) en de Dublin-descriptoren. Het panel vindt dat de keuze voor een hbo-bachelor (en niet voor een master) goed past bij de professionele gerichtheid van de opleiding. Tijdens het locatiebezoek verklaarde het management dat de opleiding osteopaten wil opleiden vanuit een wetenschappelijk onderbouwde en praktijkgerichte benadering. Het panel waardeert dat de opleiding afgestudeerde bachelors wil oriënteren op doorstroommogelijkheden naar een masteropleiding in haar internationale netwerk (België, Verenigd Koninkrijk).

Aansluiting bij de eisen van beroepenveld en vakgebied

De opleiding beschrijft de beoogde leerresultaten als beroepstaken of *Entrustable Professional Activities* (EPA's). Die EPA's zijn een operationalisering van de beroepsrollen en de achterliggende competenties van de osteopaat uit het beroepscompetentieprofiel van de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie (NVO). Het beroepscompetentieprofiel is ontwikkeld in nauwe samenwerking met het nationale en internationale beroepenveld en vormt volgens het panel een duidelijke rode draad door het verhaal van de opleiding.

Tijdens het locatiebezoek stelde het panel vast dat de beoogde leerresultaten breed worden gedragen door het beroepenveld, meer bepaald de NVO, het Nederlands Register voor Osteopathie (NRO) en het Register van Osteopaten van de Nederlandse Osteopathie Federatie (NOF). De opleiding en het beroepenveld geven elkaar continu feedback en zullen dat ook in de toekomst blijven doen via de werkveldcommissie. Een mogelijkheid om de wederzijdse betrokkenheid te verhogen en de kwaliteit van de opleiding extra te borgen is volgens het panel het koppelen van studenten aan een beroepsvereniging via een student-lidmaatschap.

Internationale aansluiting

De aansluiting van de beoogde leerresultaten op internationale eisen is verzekerd door een benchmark met Engelse en Duitse opleidingen. Daarnaast zijn de beoogde leerresultaten getoetst aan het *European Framework for Standards of Education and Training* van het *Forum for Osteopathic Regulation in Europe* (FORE). Volgens het management onderscheidt de opleiding zich van vergelijkbare opleidingen in het buitenland door een meer geïntegreerde aanpak van de osteopathie.

Tijdens het locatiebezoek bevestigde het management dat de opleiding in de toekomst wil blijven uitwisselen met internationale partners. Daarbij maakt men in eerste instantie een pragmatische keuze voor Duitse en Britse instellingen uit het bestaande netwerk. Het management acht de aansluiting van de in Nederland afgestudeerde osteopaat met het internationale werkveld van groot belang. De instelling heeft op het vlak van internationalisering al goede ervaringen met de opleiding fysiotherapie.

Relatie met de onderwijsvisie en het profiel van de instelling

Het opleidingsprofiel in het informatiedossier beschrijft hoe het inrichten van een nieuwe, kleinschalige opleiding osteopathie aansluit bij de drie functies van goed onderwijs die voor de instelling leidend zijn: kwalificatie, subjectwording en socialisatie. Kwalificatie betreft in dit geval het opleiden van osteopaten op hbo-bachelorniveau in aansluiting op de eisen van het beroepenveld. Subjectwording verwijst naar de persoonlijke ontwikkeling van studenten door een inspirerende omgeving en nauw contact met docenten. Socialisatie betreft de maatschappelijke rol die de hogeschool vervult door aan te sluiten bij de behoeften van beroepenveld en samenleving.

Tot slot

Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten aantoonbaar het niveau en de professionele oriëntatie beschrijven van een hbo-bachelor. Het panel stelde ook vast dat de beoogde leerresultaten nauw aansluiten bij de eisen van beroepenveld en vakgebied, zowel in Nederland als internationaal, en bij de visie van de instelling. De opleiding voldoet dan ook aan de eisen van standaard 1. Het panel beveelt de opleiding aan te zorgen dat ook studenten nauw betrokken raken bij een beroepsvereniging, bijvoorbeeld via een student-lidmaatschap.

6.2 Standaard 2: Programma: oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Beroepsvaardigheden

In het programma zijn de EPA's uit het beroepscompetentieprofiel vertaald naar tussenkwalificaties die geclusterd zijn in 8 thema's. Elk thema beslaat een semester. Thema's 1 tot en met 4 zijn onderverdeeld in 6 modules van 3 weken. Binnen thema 5 geldt elke lesweek als een aparte module waarin een casus aan bod komt. De thema's 6 (minoren), 7 en 8 (stages, terugkomdagen en afstuderen) hebben een andere indeling. In elke module van de thema's 1 tot en met 4 staat een complexe leertaak (CLT) centraal. Zo ontstaat een doorlopende leerlijn waarin alle leertaken gekoppeld zijn aan het beroepscompetentieprofiel van de osteopaat. De EPA's zijn bovendien verder geoperationaliseerd in een *Body of Knowledge, Skills and Attitudes* (BOKSA).

De opleiding besteedt ruime aandacht aan medische kennis en aan osteopathische beroepsvaardigheden. Daarnaast komen ook competenties aan bod op het gebied van onderzoek en wetenschap, psychologie en communicatie, management, organisatie en ondernemerschap. Ten slotte heeft de opleiding aandacht voor thema's als technologie in de zorg, interprofessioneel samenwerken en de veranderende samenleving. Het panel stelde tijdens het locatiebezoek vast dat die laatste twee thema's vooralsnog minder concreet zijn uitgewerkt.

Onderzoekend vermogen en ondernemerschap

De vertegenwoordigers van het beroepenveld toonden in gesprek met het panel veel waardering voor de aandacht die het programma besteedt aan management, organisatie en ondernemerschap. Zij ervaren een behoefte aan opleiding in de vaardigheden die een osteopaat nodig heeft voor het opstarten en onderhouden van een eigen praktijk.

Het panel stelt vast dat het programma een duidelijke, doorlopende onderzoeksleerlijn bevat. Een sterk punt vindt het panel dat de opleiding deze goed uitgewerkte leerlijn heeft ontwikkeld in samenwerking met de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Osteopathie (SWOO).

Docenten ondersteunen de studenten vanaf het begin van de opleiding bij het ontwikkelen van hun onderzoekend vermogen. In het informatiedossier en tijdens het locatiebezoek illustreerde het docententeam dit met concrete voorbeelden. Zo is het eindproduct van thema 1 een posterpresentatie met een onderzoeksvoorstel voor een *Randomized Controlled Trial* (RCT). Thema 2 wordt afgesloten met een *Critically Appraised Topic* (CAT). Het afstudeerportfolio, ten slotte, omvat onder meer drie wetenschappelijke producten: een CAT, een *case report* en een kwalitatief onderzoek.

Ter voorbereiding op dergelijke opdrachten worden de studenten getraind in het interpreteren van wetenschappelijke literatuur. Op die manier wil de opleiding de studenten bewustmaken van het belang van een kritische houding, en leren hoe ze hun handelen als zorgprofessional met wetenschappelijke kennis kunnen onderbouwen. De aandacht voor onderzoeksvaardigheden in de opleiding draagt daarenboven bij aan de mogelijkheid voor afgestudeerde bachelors om door te stromen naar een masteropleiding.

Tot slot

Het panel vindt dat het programma sterk praktijkgericht is en studenten in staat stelt om relevante beroeps- en onderzoeksvaardigheden te realiseren. De opleiding voldoet daardoor aan de eisen van standaard 2. Naast de specifieke beroepsvaardigheden van de osteopaat vindt het panel vooral de aandacht voor onderzoekend vermogen en voor management, organisatie en ondernemerschap goed uitgewerkt in het programma.

6.3 **Standaard 3: Programma: inhoud**

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Thema's en modules

Het vierjarige curriculum bestaat uit 8 semesters waarin telkens een thema centraal staat. Jaar 1 en 2 omvatten de volgende 4 thema's (lichaamsregio's): extremiteiten; wervelkolom, bekken en ribben; viscera pelvis, abdomen en thorax; cranium, sternum en viscera hals. Elk van deze thema's bestaat uit 6 modules van 3 weken. Bij thema 2 hoort ook een snuffelstage. Jaar 3 bestaat uit thema 5 (integratie en casuïstiek), waarin elke lesweek als een module geldt die telkens een casus centraal stelt, en thema 6: de minoren. Jaar 4 (thema's 7 en 8) omvat de majorstage en afstudeerstage, telkens met bijbehorende terugkomdagen, en het werk aan het afstudeerportfolio.

Complexe leertaken

Het programma is coherent en vertoont een logische opbouw. De EPA's uit het beroepscompetentieprofiel zijn vertaald naar tussenkwalificaties die geclusterd zijn in de 8 thema's, onderverdeeld in modules. In elke module van de thema's 1 tot en met 4 staat een complexe leertaak (CLT) centraal met bijbehorende leerdoelen. Door het gebruik van de BOKSA geeft de opleiding de studenten houvast. Ze weten op welk beheersingsniveau ze zich bevinden en hoe ze hun taken gaandeweg complexer kunnen maken.

Integratie, herhaling en studeerbaarheid

De vakinhoud van het programma is volgens het panel in orde. Een sterk punt is voor het panel de integrale, holistische aanpak, waarbij de inhoud toewerkt naar een integratie van de verschillende onderdelen van het vak en de beroepspraktijk. De integratie vindt allereerst plaats tussen de modules binnen één thema: er is een opbouw van lokale naar globale problematiek naarmate het thema vordert. Daarenboven is er integratie op het niveau van de thema's: problematiek wordt van thema tot thema bekeken vanuit een toenemend aantal osteopathische verklaringsmodellen.

Met name thema 5, bij het begin van jaar 3, is integratief ingericht. Aan de hand van een wekelijkse casus integreert het competenties uit de eerste 4 thema's (jaar 1 en 2) en stelt het studenten in staat om die competenties uit te breiden. De majorstage (thema 7) en de afstudeerstage (thema 8) zorgen voor integratie van kennis en vaardigheden in de praktijk, inclusief de toepassing op echte patiënten.

Door de nadruk op integratie is herhaling een belangrijk onderdeel van de didactische aanpak. Het panel waardeert dit en ziet de noodzaak ervan, maar beveelt de opleiding ook aan te blijven waken over de studeerbaarheid van het programma.

Tot slot

Het panel vindt dat de leerresultaten van de opleiding adequaat vertaald zijn naar het curriculum en leerdoelen in het onderwijs. Het panel vindt het positief dat de integratie eerst op moduleniveau plaatsvindt en dat de complexiteit vervolgens toeneemt van thema tot thema en van jaar tot jaar. De studeerbaarheid van het programma blijft wel een aandachtspunt wegens het grote aantal leertaken, feedbackmomenten en toetsen.

6.4 **Standaard 4: Programma: leeromgeving**

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

4-CID-model

Het programma is gebaseerd op het 4-CID-model (*Four-Component Instructional Design*). De kern daarvan is het leren aan de hand van complexe leertaken (CLT's) uit de beroepspraktijk. In elke module van thema's 1 tot en met 4 staat een CLT centraal en krijgen de studenten de kennis en vaardigheden aangereikt die ze daarbij nodig hebben. Deze aanpak past volgens het panel goed bij een beroepsopleiding als deze. De nadruk op beheersing van beroepsvaardigheden komt ook duidelijk tot uiting in de werkvormen en leeractiviteiten die de opleiding hanteert. Zo wordt van studenten gevraagd veel zelfstandig te oefenen. Tot de gebruikte werkvormen behoren onder meer vaardigheidstraining, werkgroepen, rollenspel en groepswork. Studenten werken onder begeleiding van docenten samen aan hun vaardigheden en leren feedback te geven en te ontvangen.

De aanpak sluit aan bij de visie op leren die beschreven is in het opleidingsprofiel. Die visie hecht belang aan instructie en kennisoverdracht, maar vooral aan het stimuleren van studenten om de regie over hun eigen leerproces in handen te nemen.

De opbouw van het programma in korte modules is eenvoudig en zal daardoor volgens het panel ook helder en herkenbaar zijn voor de studenten. Het programma zet aan tot studeren door de studenten van meet af aan in contact te brengen met taken uit de beroepspraktijk.

Reflectie- en communicatievaardigheden

Naarmate het programma vordert, worden de taken complexer en doen ze een toenemend beroep op de verantwoordelijkheid en het vermogen tot samenwerken van de studenten. Daartoe besteedt de opleiding in iedere module aandacht aan het ontwikkelen van leervaardigheden, zoals reflectieve vaardigheden, en gaat de leerlijn psychologie en communicatie specifiek in op communicatievaardigheden.

Studiemateriaal en elektronische leeromgeving

In het informatiedossier maakt de opleiding duidelijk hoe het studiemateriaal, met een studiehandleiding per module, op de hierboven beschreven werkwijze is afgestemd. Een groot deel van het studiemateriaal is te vinden in de elektronische leeromgeving *Cum Laude Learning*. Het panel vindt die elektronische leeromgeving logisch ingericht en eenvoudig te gebruiken.

Patiëntencontact

Blijkens het informatiedossier streeft de opleiding naar authentieke leertaken door gebruik te maken van casuïstiek en simulatiepatiënten. Het panel stelt evenwel vast dat studenten pas vrij laat in het programma – als deel van hun major- en afstudeerstages – intensief met echte patiënten in contact komen. De snuffelstage in het tweede jaar biedt hiertoe slechts beperkte mogelijkheden. Het panel beveelt de opleiding aan om vanaf het begin van het programma voldoende aandacht te besteden aan het contact tussen studenten en patiënten en aan het perspectief van de patiënt. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door te werken met patiëntdemonstraties waarin patiënten aan het woord komen over hun ervaringen, de relatie met hun behandelaar, enzovoort.

Tot slot

Het panel is van oordeel dat het werken met complexe leertaken en de grote aandacht voor het individueel of in kleine groep oefenen van beroepsvaardigheden bevordert dat studenten hun eigen leerproces actief vormgeven. Daarmee voldoet de opleiding aan de eisen van standaard 4. Het panel beveelt aan om het perspectief van echte patiënten vroeger in het programma een plaats te geven.

6.5 Standaard 5: Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Beoogde instroom en instroombeleid

De opleiding eist van instromende studenten een diploma havo, vwo of mbo-niveau 4. Tijdens het locatiebezoek gaf het management aan dat in het beroepenveld belangstelling bestaat voor een deeltijdvariant, maar dat de opleiding wil starten met een beperkte groep van ongeveer 20 voltijdstudenten. Vanaf een instroom van 25 studenten denkt de opleiding aan een opsplitsing in twee klassen. Meer dan twee beperkte klasgroepen zal ze bij aanvang niet organiseren.

De opleiding houdt een intakegesprek met toekomstige studenten om hen te helpen een onderbouwde keuze voor de opleiding te maken. Dit acht het panel een sterk punt van het instroombeleid omdat het de afstemming tussen het programma en de instromende studenten bevordert. Het panel vindt het verstandig dat de opleiding bij de start van het nieuwe programma kiest voor een beperkte groep en daaraan een bovengrens stelt. Dit zal volgens het panel helpen om de kwaliteit te borgen, te leren van de eerste ervaringen, en de opleiding haalbaar te maken voor het relatief kleine docententeam.

Vrijstellingen

De instelling beschikt over een EVC-procedure en de examencommissie heeft een procedure om te bepalen of studenten vrijstellingen kunnen krijgen voor onderdelen van de opleiding. De examencommissie zal alleen vrijstellingen toestaan als de instromende student aantoonbaar door opleiding en kwalificatie over de nodige competenties te beschikken.

Het management oordeelt dat het toestaan van vrijstellingen complex is, omdat de opleiding juist de nadruk legt op de integratie van verschillende onderdelen. Ook voor de praktijkgerichtheid en het onderling oefenen van de praktijk is het voor studenten belangrijk om aan het hele programma deel te nemen. Voor verbredende of verdiepende minoren ligt het mogelijk meer voor de hand vrijstellingen toe te staan.

Het panel waardeert de keuze om het vrijstellingsbeleid terughoudend te hanteren: gezien het holistische model dat aan het programma ten grondslag ligt, is het niet wenselijk om veel vrijstellingen toe te kennen.

Tot slot

Het panel is van oordeel dat het programma aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. De intakeprocedure is goed uitgewerkt en de opleiding speelt in op de verwachte instroomcijfers.

6.6 Standaard 6: Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Inhoudelijke en didactische deskundigheid van het docententeam

Het management verklaarde tijdens het locatiebezoek dat de beoogde docenten tijdens het ontwikkelen van de opleiding onderwijskundig zijn gegroeid en ook een hecht team zijn geworden. Het panel zag deze ervaring van het management bevestigd in het gesprek met het docententeam. Het panel heeft docenten gesproken die getuigen van groot enthousiasme en sterke betrokkenheid bij de opleiding. Docenten met een eigen osteopathische praktijk tonen zich ook flexibel in het maken van de combinatie met hun werk voor de opleiding.

Het team is op osteopathisch gebied goed onderlegd. Ook voor onderdelen als ondernemerschap en onderzoekend vermogen acht het panel voldoende deskundigheid aanwezig. Tegelijk beseft zowel het management als het docententeam dat het team blijvend moet werken aan onderwijskundige kwaliteit. Dat management en opleiding dat ook doen, blijkt uit diverse acties. Een aantal docenten beschikt al over een didactische kwalificatie (BDB/BKE of eerstegraads lesbevoegdheid). De instelling zet een interne onderwijskundige in die samen met externe bijscholers zorgt voor de professionalisering van docenten. De interne onderwijskundige zorgt voor supervisie bij het voorbereiden van onderwijseenheden. Zo leren docenten concreet om leerdoelen te vertalen naar onderwijseenheden en onderwijsactiviteiten. De instelling kan bovendien putten uit haar ervaring met de opleiding fysiotherapie. Ervaren fysiotherapie-docenten werken mee aan de nieuwe opleiding en fungeren als rolmodel voor collega's van osteopathie. De kleinschaligheid van de instelling maakt een intensieve uitwisseling tussen beide opleidingen mogelijk.

Tijdens het locatiebezoek stelde het panel vast dat de docenten enthousiast zijn over de mogelijkheden die ze krijgen om zich onderwijskundig te professionaliseren. Ze vonden de sessies met de interne onderwijskundige inspirerend en kijken uit naar het vervolg. Het management zegt deze ontwikkelingsgerichte attitude verder te willen aanmoedigen binnen het docententeam en kan daarbij voortbouwen op goede ervaringen met de opleiding fysiotherapie. Het management spreekt ook de intentie uit het effect van de professionaliseringsactiviteiten te monitoren door gebruik te maken van feedback tussen docenten onderling, feedback van studenten op docenten en een persoonlijk ontwikkelplan dat de docent opstelt samen met de interne onderwijskundige. Het panel stelde vast dat hiervoor ook animo bestaat bij het docententeam.

Omvang van het docententeam

Het panel beveelt de opleiding aan om voldoende nieuwe docenten te werven. Zo kan het docententeam niet alleen inhoudelijk, maar ook qua omvang meegroeien met de opleiding. Een groter docententeam biedt ook de mogelijkheid om te anticiperen op onvoorziene omstandigheden.

De opleiding moet er volgens het panel voor waken dat ze niet te veel vraagt van het docententeam. Het is belangrijk dat de docenten hun enthousiasme niet verliezen en dat het verzorgen van het programma en de begeleiding van de studenten ook voor hen haalbaar blijft.

Tot slot

Het panel oordeelt dat het docententeam inhoudelijk en didactisch voldoende deskundig is en vindt dat er ook voldoende docenten zijn, gezien de kleine schaal van de opleiding. Daarmee voldoet de opleiding aan de eisen van standaard 6. Om de kwaliteit ook in de toekomst te garanderen en te anticiperen op de mogelijke groei van de opleiding beveelt het panel aan blijvend in te zetten op onderwijskundige professionalisering en om voldoende nieuwe docenten te werven.

6.7 Standaard 7: Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Tijdens de rondleiding op beide locaties trof het panel een uitnodigende omgeving aan die motiverend zal werken voor de studenten. In een open ruimte zijn veel behandelafels van de gewenste kwaliteit beschikbaar en is ook de bibliotheek opgesteld. Daarnaast zijn voldoende anatomische modellen voorhanden. Een sterk punt vindt het panel dat de locatie ook 's avonds en op zaterdag geopend is, zodat studenten kunnen komen oefenen. Ze kunnen daarbij gebruik maken van de expertise van aanwezige docenten. Naast praktijkruimtes zijn er voldoende theorielokalen en studieruimtes.

Doordat de opleiding op een van beide locaties haar huisvesting deelt met andere gebruikers, onder meer met een fysiotherapiepraktijk, brengt ze de studenten op een ongedwongen wijze in contact met hun toekomstige werkveld. Dat zal volgens het panel een motiverend effect hebben op de studenten. Het panel waardeert daarom dat de instelling een vergelijkbaar opzet overweegt voor de osteopathieopleiding. Uit het gesprek met de vertegenwoordigers van het beroepenveld bleek dat zij het idee van een dergelijke osteopathiepraktijk 'aan huis' ondersteunen en daarin geen ongewenste concurrentie zien.

Tot slot

Uit de rondleiding concludeert het panel dat de huisvesting en de materiële voorzieningen toereikend zijn om het programma te realiseren. De opleiding voldoet dus aan de eisen van standaard 7.

6.8 Standaard 8: Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Organisatie van de begeleiding

Het panel vindt de begeleiding goed georganiseerd. De studenten kunnen met een vaste mentor in gesprek gaan over hun studievoortgang en welzijn. De begeleiding is volgens het panel ook goed geïntegreerd in het curriculum. Aan het einde van iedere module maken studenten op basis van de feedback van medestudenten en docenten een reflectieverslag en verbeterplan. In deze documenten staat de leervaardigheid van de studenten centraal. Ze tonen in hoeverre studenten in staat zijn om hun eigen leertraject vorm te geven: binnen de opleiding, maar ook na afstuderen in het kader van een leven lang leren en ontwikkelen. Het reflectieverslag en het verbeterplan maken deel uit van het portfolio dat aan het eind van het jaar wordt beoordeeld.

Naast die inbedding van begeleiding in het programma zorgt de kleinschaligheid van de opleiding ervoor dat de student gezien wordt en voldoende persoonlijke aandacht krijgt. Uit het gesprek met de docenten maakt het panel op dat de opleiding bij studievertraging of ziekte van een student een traject op maat zal uitwerken. De beperkte schaal maakt dat mogelijk.

Scholing van stagebegeleiders

Een sterk punt vindt het panel dat het eisenpakket voor stageadressen een verplichte scholing van de stagebegeleiders op locatie omvat. Tijdens het locatiebezoek gaf de stagecoördinator aan dat deze scholing stagebegeleiders moet helpen om zich de taal en de terminologie van het onderwijs eigen te maken, en dat ze die met goed gevolg moeten afsluiten om een stage te mogen begeleiden. De vertegenwoordigers van het werkveld bevestigen dat deze professionalisering van stagebegeleiders beantwoordt aan een behoefte die opleiding en werkveld delen. Het panel vindt het mooi dat nu al meer dan voldoende stageadressen gevonden zijn.

Informatievoorziening aan studenten

Uit het informatiedossier blijkt dat de studenten relevante informatie kunnen raadplegen via *Cum Laude Learning*. Daarnaast kunnen ze met vragen terecht bij een helpdesk voor elektronische ondersteuning en bij het bureau studentenzaken van de instelling.

Tot slot

Het panel is van oordeel dat de opleiding studenten op een passende manier begeleidt en dat de informatievoorziening op orde is.

6.9 Standaard 9: Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Systeem van kwaliteitszorg

Het systeem voor kwaliteitszorg dat de opleiding hanteert is vastgelegd in het *Kwaliteitshandboek THIM* en beschreven in het opleidingsprofiel uit het informatiedossier. Tijdens het locatiebezoek gaf de kwaliteitscoördinator toelichting hierbij. Het panel is van oordeel dat de feedback-cyclus goed is ingericht en dat de opleiding daarbij zinvol voortbouwt op de ervaringen uit de opleiding fysiotherapie.

De opleidingscoördinator schrijft het beleidsplan van de opleiding. De opleidingscoördinator en teamleiders werken het beleidsplan verder uit naar een concreet plan van aanpak. De curriculumcommissie is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van studiemateriaal en voor de evaluatie daarvan.

In de PDCA-cyclus van het beleidsplan verzamelt de opleiding feedback van studenten, docenten en beroepenveld om het realiseren van de beoogde leerresultaten te borgen en de kwaliteit te verbeteren. De studenten komen allereerst aan het woord in tevredenheidsmetingen via vragenlijsten na afloop van elk onderwijsblok (achtweeke periode). Daarnaast leggen de klassenvertegenwoordigers vragen, problemen of wensen van de studentengroep voor aan het management via een halfjaarlijks gesprek met de opleidingsmanager. Ten slotte kunnen studenten individueel in gesprek gaan met hun docenten en begeleiders. De tevredenheid van docenten meet de opleiding

tijdens jaarlijkse functioneringsgesprekken. Feedback uit het beroepenveld zal de opleiding verzamelen via de werkveldcommissie.

De onderwijsteams houden periodieke besprekingen over de verzamelde feedback. De opleidingscoördinator is verantwoordelijk voor het realiseren van de kwaliteit en het opzetten van verbeteracties. Daarnaast heeft de opleiding veel aandacht voor peer feedback tussen docenten onderling om de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding van studenten te verbeteren. Dit vindt het panel een sterk punt.

Tot slot

Tijdens het locatiebezoek kreeg het panel de indruk dat alle betrokkenen zijn gericht op continue ontwikkeling en verbetering van de opleiding. Het panel ervaarde een goed ontwikkelde kwaliteitscultuur die bevordert wordt door de kleine schaal van de instelling. Door de korte lijnen weten docenten elkaar en hun studenten over het algemeen goed te vinden.

6.10 **Standaard 10: Toetsing**

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Systeem van toetsing

De opleiding beschikt over een robuust systeem van toetsing, dat is vastgelegd in het toetsbeleid en in het onderwijs- en examenreglement. De validiteit en de betrouwbaarheid van de toetsing zijn goed geborgd. Het gebruik van een divers palet aan toetsvormen draagt daaraan bij. Daarnaast is er een sterke betrokkenheid van onafhankelijke beoordelaars. Een sterk punt vindt het panel dat de opleiding nu al heeft nagedacht over een benchmark van het afstudeerportfolio met internationale osteopathie-opleidingen.

De thema's 1 tot en met 5 worden afgesloten met een schriftelijke kennistoets en met een performance assessment (PAS) dat toetst of de student de bij het thema horende complexe leertaken (CLT's) kan uitvoeren. In het PAS komen anamnese, onderzoeksvaardigheden en behandelvaardigheden aan bod. Naast dit PAS is er na thema 1 tot en met 4 een vaardigheidstoets, waarin de student 10 willekeurig gekozen vaardigheden uit de vaardigheidslijst van het thema moet demonstreren op een proefpersoon.

Het panel onderschrijft en waardeert het grote belang dat de opleiding hecht aan deze afzonderlijke toetsing van specifieke vaardigheden, los van de meer geïntegreerde toetsing aan de hand van een casus in het PAS. Voor de opleiding tot osteopaat vindt het panel deze nadruk op (hand)vaardigheden van cruciaal belang.

Na thema 2 (op het einde van jaar 1) en na thema 4 (einde van jaar 2) vindt een portfolio-assessment plaats. Het portfolio na jaar 1 bestaat bijvoorbeeld uit 12 video's over door de student uitgevoerde CLT's, elk gecombineerd met een reflectieverslag en verbeterplan (op basis van feedback). Een gestructureerd portfoliogesprek toetst na jaar 1 en jaar 2 of studenten de vaardigheden hebben om hun eigen leertraject vorm te geven: het stellen van goede doelen, het uitvoeren van een PDCA-cyclus, het reflecteren op het eigen handelen en dat van anderen. Deze vaardigheden hebben zowel betrekking op de opleiding zelf als op het leven lang leren en ontwikkelen na afstuderen.

Het afstudeerportfolio waarmee studenten de opleiding afsluiten heeft zowel betrekking op de leervaardigheden als op de beroepsbekwaamheid. In het portfolio tonen studenten per beroepstaak (EPA) hun beroepsbekwaamheid aan op basis van beoordelingsdocumenten over de major- en afstudeerstages, reflecties op de EPA's, een managementopdracht en drie wetenschappelijke producten: een *Critically Appraised Topic* (CAT), een kwalitatief onderzoek en een *case report*. Conform het protocol *Afstuderen 2.0* van de HBO-raad wordt het afstudeerportfolio integraal beoordeeld door verschillende beoordelaars: 2 onafhankelijke assessoren en 3 verschillende docenten die de wetenschappelijke producten beoordelen.

Examencommissie

Er is een gezamenlijke examencommissie voor de opleidingen fysiotherapie en osteopathie. Die bestaat momenteel uit twee leden en zoekt nog naar een extern lid. In gesprek met de examencommissie stelde het panel vast dat de huidige leden nauw betrokken zijn bij de nieuwe opleiding en proactief begeleiding bieden bij het doorlopen van de toetscyclus. Het panel beveelt de opleiding aan om tijdig te zorgen voor een extern lid van de examencommissie, zodat de commissie haar wettelijke bevoegdheid kan uitoefenen.

Door de kleine schaal van de instelling zijn de leden van de examencommissie ook nauw betrokken bij de opleiding en de toetsing. Het panel ziet hierin een mogelijk risico voor de onafhankelijkheid van de examencommissie. Tijdens het locatiebezoek tonen de leden van de examencommissie zich scherp bewust van deze valkuil. Ze geven aan continu te reflecteren op de scheiding tussen de rollen van lid (of voorzitter) van de examencommissie, onderwijsontwikkelaar en/of toetsontwikkelaar. Zo bewaken ze dat ze op ieder moment vanuit de juiste rol kijken naar hun handelen binnen de opleiding. De ruime ervaring met toetsing binnen de opleiding fysiotherapie helpt hierbij. Binnen de examencommissie wordt het gesprek over rolduidelijkheid continu gevoerd, zodat de leden waakzaam blijven. Het panel vindt dat het optreden van de mentor als enerzijds begeleider en anderzijds beoordelaar hierbij bijzondere aandacht verdient.

Toetsdeskundigheid

In het kader van de professionalisering van het docententeam werkt de opleiding ook aan de toetsdeskundigheid. Twee van de docenten beschikken over een BKE, een is bezig met een BKE-traject en de leden van de examencommissie werken aan SKE-certificering. Ook de nieuwe docenten zullen starten met een BKE-scholing naast het behalen van hun BDB.

Tot slot

Het panel oordeelt dat het toetssysteem op orde is. De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van tentaminering en examinering is voldoende gewaarborgd door de examencommissie en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. Het panel beveelt de opleiding aan om tijdig te zorgen voor een extern lid van de examencommissie, zodat de commissie haar wettelijke bevoegdheid kan uitoefenen.

6.11 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Bachelor of Science.

Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Gezondheidszorg.

Afkortingen

4-CID – Four-Component Instructional Design.
BDB – Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid.
BKE – Basiskwalificatie Examinering.
BOKSA – Body of Knowledge, Skills and Attitudes.
CAT – Critically Appraised Topic.
CLT – Complexe leertaak.
CROHO – Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs.
EC – European Credits.
EPA – Entrustable Professional Activity.
EVC – Erkenning van eerder/elders Verworven Competenties.
FORE – Forum for Osteopathic Regulation in Europe.
NOF – Nederlandse Osteopathie Federatie.
NRO – Nederlands Register voor Osteopathie.
NVO – Nederlandse Vereniging voor Osteopathie.
PAS – Performance Assessment.
PDCA – Plan Do Check Act.
RCT – Randomized Controlled Trial.
SKE – Seniorkwalificatie Examinering.
SWOO – Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Osteopathie.

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding hbo-bachelor Bachelor of Science in Osteopathie van de Thim van der Laan B.V.

Aanvraagnummer: AV-1655



Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net